

HFD 2019 ref. 42

Fråga om för vilken tid som förebyggande sjukpenning kan lämnas.

27 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 23 september 2019 följande dom (mål nr 3398-18).

Bakgrund

1. En försäkrad har rätt till sjukpenning när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom, förkorta sjukdomstiden eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan, s.k. förebyggande sjukpenning. Om sådan sjukpenning lämnas ska arbetsförmågan anses vara nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

2. B.L. genomgick under perioden 6 april–29 juni 2016 medicinsk behandling. Han ansökte hos Försäkringskassan om att få förebyggande sjukpenning.

3. Försäkringskassan beviljade honom förebyggande sjukpenning för fem behandlingstillfällen under denna period och avslog ansökan såvitt avsåg dagar omedelbart före och efter dessa tillfällen.

4. B.L. överklagade till Förvaltningsrätten i Malmö som avslog överklagandet.

5. Kammarrätten i Göteborg avslog B.L:s överklagande dit. Enligt kammarrätten kan förebyggande sjukpenning endast utgå för tid i samband med själva behandlingen. För övrig tid då arbetsförmågan är nedsatt till följd av behandlingen får prövningen av rätt till ersättning göras enligt reglerna om sjukpenning på grund av nedsatt arbetsförmåga.

Yrkanden m.m.

6. *B.L.* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att han har rätt till förebyggande sjukpenning för samtliga dagar då hans arbetsförmåga varit nedsatt till följd av behandlingen.

7. *Försäkringskassan* anser att överklagandet ska avslås.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

8. Frågan i målet är för vilken tid som förebyggande sjukpenning kan lämnas.

Rättslig reglering m.m.

9. Enligt 27 kap. 2 § socialförsäkringsbalken har en försäkrad rätt till sjukpenning vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga med minst en fjärdedel.

10. Av 27 kap. 6 § framgår att en försäkrad har rätt till sjukpenning även när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom, förkorta sjukdomstiden eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor för sådan förebyggande sjukpenning gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan.

11. I 27 kap. 7 § anges att om sjukpenning lämnas enligt 6 § ska arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

12. I förarbetena till bestämmelserna anges bl.a. följande. Den som genomgår en behandling som syftar till att förebygga att sjukdom eller nedsättning av arbetsförmågan uppstår bör kunna få ersättning i form av sjukpenning för den tid som behandlingen kräver. Avsikten är att sådan ersättning ska kunna utges i samband med behandling som är resultatet av en läkares bedömning att den försäkrade riskerar att bli sjuk och att de ordinerade åtgärderna väntas minska sjukdomsriskerna. Bestämmelsen avser situationer då den försäkrade deltar i en sjukdomsförebyggande behandlingsåtgärd (prop. 1990/91:141 s. 73 och 85).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Bestämmelserna om förebyggande sjukpenning i 27 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken innebär att sjukpenning under vissa omständigheter utgår trots att den försäkrades arbetsförmåga inte är nedsatt. En förutsättning för att sådan sjukpenning ska utgå är att den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering. Om ersättning lämnas ska arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

14. Den försäkrade ska alltså vara förhindrad att förvärvsarbeta till följd av behandlingen eller rehabiliteringen och inte på grund av

nedsett arbetsförmåga. I det senare fallet prövas rätten till sjukpenning mot den allmänna bestämmelsen i 27 kap. 2 § socialförsäkringsbalken.

15. Av detta följer att förebyggande sjukpenning i första hand lämnas för den tid då den försäkrade faktiskt genomgår en behandling eller rehabilitering. Sådan ersättning kan också utgå för tid då den försäkrade t.ex. till följd av nödvändiga förberedelser inför eller åtgärder efter en behandling är förhindrad att förvärvs-arbeta liksom för restid i omedelbar anslutning till ett behandlingstillfälle.

16. Av utredningen i målet framgår att dagarna före och efter de behandlingstillfällena för vilka B.L. beviljats förebyggande sjukpenning inte utgör sådan tid för vilken förebyggande sjukpenning kan lämnas. Överklagandet ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Knutsson, Baran, Gäverth* och *Rosén Andersson*. Föredragande var justitisekreteraren Simon Isaksson.

Förvaltningsrätten i Malmö (2017-10-11, Hedberg):

Förvaltningsrätten finner i likhet med Försäkringskassan att B.L:s ersättning i form av förebyggande sjukpenning för behandlingstillfällena den 25 maj, den 31 maj, den 8 juni, den 14 juni samt den 28 juni 2016 under perioden den 6 april – den 29 juni 2016 är rätt beräknad. Några skäl för ändring av det överklagade beslutet har inte framkommit. Överklagandet ska därför avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten i Göteborg (2018-04-26, Holmstedt, Dunnington och Olsson):

Rättslig reglering [text här utelämnad]

I förarbetena till bestämmelserna (prop. 1990/91:141 s. 84-85) anförs bland annat följande. I vissa fall kan det vara befogat att sjukpenning utges utan att sjukdom föreligger och utan att arbetsförmågan är nedsatt. Paragrafen avser situationer då den försäkrade deltar i en sjukdomsförebyggande behandlingsåtgärd. För rätt till sjukpenning i detta fall krävs att en läkare på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet har konstaterat att den försäkrade har en förhöjd sjukdomsrisk. Den sjukdom som kan befaras uppkomma ska vara av en sådan art att den kan förväntas

leda till nedsättning av arbetsförmågan. Vidare ska läkaren ha ordinerat deltagandet i behandlingen, som naturligtvis ska vara lämpad för att minska sjukdomsriskerna. Behandlingen ska ingå i en plan, som ska godkännas av Försäkringskassan. Något enstaka besök berättigar inte till ersättning. Det är lämpligt att kassans förtroendeläkare yttrar sig innan planen godkänns. För sjukpenningrätt enligt paragrafen har föreskrivits att den försäkrade ska ha behövt avstå från förvärvsarbete för behandlingen åtminstone två timmar under en dag och att han därvid går miste om minst en fjärdedel av sin dagsinkomst.

Kammarrättens bedömning

Försäkringskassan har beviljat B.L. förebyggande sjukpenning under de dagar som han har fått behandling för sin sjukdom. Däremot har förebyggande sjukpenning inte beviljats för andra dagar då B.L:s arbetsförmåga varit nedsatt som en följd av behandlingen.

Av lagtexten framgår att arbetsförmågan ska anses vara nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen är förhindrad att förvärvsarbete.

Kammarrätten konstaterar att lagtexten ger utrymme för olika tolkningar i vad mån förebyggande sjukpenning endast kan utges för tid som har direkt samband med behandlingen, eller om sådan sjukpenning även kan beviljas för tid som den försäkrades arbetsförmåga blir nedsatt som en följd av biverkningar av behandlingen.

Av förarbetena framgår att syftet med förebyggande sjukpenning är att ge rätt till sjukpenning när någon behöver avstå från förvärvsarbete i samband med behandling, utan att arbetsförmågan är nedsatt. Om inte arbetsförmågan är nedsatt i samband med behandlingen kan personen nämligen annars inte få sjukpenning för sådan tid. Av förarbetena framgår även att paragrafen avser situationer då den försäkrade deltar i en sjukdomsförebyggande behandlingsåtgärd.

Med hänsyn till vad som anförs i förarbetena och det bakomliggande syftet med bestämmelserna om förebyggande sjukpenning anser kammarrätten att bestämmelsen i 27 kap. 7 § ska tolkas så att det endast är tid i samband med själva behandlingen, då den försäkrade behövt avstå från förvärvsarbete, som kan ersättas med förebyggande sjukpenning. Detta innebär att om arbetsförmågan därutöver är nedsatt som en följd av behandlingen kan förebyggande sjukpenning inte utgå för den tiden. Rätten till ersättning för sådan tid får istället prövas enligt reglerna om vanlig sjukpenning. Överklagandet ska således avslås. – Kammarrätten avslår överklagandet.